

зоди історії Криму і доповнюють вже відомі уявлення про минуле півострова. Різноманітна тематична палітра опублікованих у журналі статей: подорож Катерини II до Криму 1787 року, резолюції Миколи I, що стосуються Чорноморського флоту і життя портових міст Півдня України, участь царської сім'ї в будівництві протитуберкульозних медичних закладів тощо. Важливо, що для написання статей використовувалися маловідомі матеріали: свідчення очевидців подій, архівні матеріали, офіційні документи закритих відомств. Особливо цінні опубліковані видатним істориком флоту С. Ф. Огородніковим резолюції Миколи I. У них представлені нові відомості про чумному бунті в Севастополі в 1830 році, про нагородження і покарання службовців в Чорноморському флоті, про справу, пов'язану зі смертю А. І. Казарського. Публікації «Морського сборника» є важливою частиною загального корпусу матеріалів про династію Романових.

Ключові слова: династія Романових, «Морской сборник», Крим, Севастополь.

Lepisevich N. Z. Romanov dynasty and the Crimea: a view from pages by the magazine «Marine Collection» / N. Z. Lepisevich Scientific Notes of Taurida V. I. Vernadsky National University. – Series: Historical Science. – 2013. – Vol. 26 (65), No 1. – P. 65–75.

The article describes the main publication of the official publication of the Naval Ministry magazine «Marine Collection» devoted members of the Romanov dynasty. These materials reveal little-known episodes in the history of the Crimea and complement the already known ideas about the past of the peninsula. Despite the apparent scrutiny, history is replete with the Romanov dynasty «white spots. In this connection special importance is the identification and analysis of little-known sources for the history of the dynasty that ruled little more than three centuries. These should also include the official publications of the Naval Ministry of the Russian Empire – the magazine «Marine collection». The first major publication of the imperial house was an article about traveling Catherine II to the Crimea in 1787. Its value lies in the fact that it has prepared a witness of those events. He vividly described the life of Sevastopol in the late XVIII century and stay by Empress in the city. These notes were compiled in 1828 by one of the naval officers were dedicated to Admiral Alexei Samuilovich Greig, but it is unknown whether they provide it or not. To the Editor of «Marine Collection» these memories were transferred to the author's son. Informative material on the resolutions of Emperor Nicholas I was prepared S. F. Ogorodnikov. It contains valuable information about the plague riot in Sevastopol in 1830, the procedure for awarding the Black Sea Fleet, the circumstances of death of A. I. Kazarsky. S. F. Ogorodnikov resulted in the publication are the highest resolution, which, in his opinion, showed a strict and fair treatment of seafarers to the service of the sovereign, as well as the reward for his services, in which he saw the benefit and honor brought by the fleet. Many resolutions demonstrate specific nature of the monarch. Important information is provided on the participation of Nicholas I in the development of the Sevastopol naval library. Another unjustly forgotten episode in the history of the Crimea – is the creation of Massandra tuberculosis sanatorium named after the Empress Alexandra Feodorovna. «Marine Collection» described in detail the events of construction and opening of the institution. Important for researchers facts about the activities of the Minister of Marine Grand Duke Konstantin Nikolayevich also published in the official publication of the naval. Consequently, the publications of «Marine Collection» are an important part of the overall housing materials on the Romanov dynasty. The importance of these works is not only information about themselves of the royal family, but also information on the history of the Crimea in the late XVIII - early XX century. Publications by «Marine Collection» fixed impact on the development of the House of Romanov Crimean cities, Black Sea Fleet, resort areas.

Keywords: Romanov Dynasty, «Marine Collection», Crimea, Sevastopol.

Поступила в редакцію 01.11.2013 г.

Рецензенты:

д.и.н., проф. А. И. Айбабин

д.и.н., проф. А. А. Непомнящий